

DĚLOSTŘELECKÉ ROZHLEDY

Redaktor: Podplukovník gšt. Josef Churavý.

Brigádní generál Jiří Mackevič:

Taktika a polní služba dělostřelectva SSSR.

(Dokončení.)

X. Útočný boj v posícní válce. Útok na opevněné postavení nepřítele.

1. V pohybné válce se provádí normálně minimální ničení částečně opevněné fronty. Ve válce posícní se však zvětšuje nutnost důkladného ničení. Týká se to hlavně ničení umělých překážek. Čas, nutný k dělostřelecké přípravě, závisí na době potřebné k ničení drátěných překážek. Palebné prostředky nepřítele jsou obvykle dobře kryté a umístěny do hloubky, plán obranné palby pečlivě organisován.

2. Zvláštní význam má dělová palba při dobývání opevněného postavení. Je třeba co nejpečlivěji zničit veškeré opěrné body nepřítele, aby se co nejvíce ulehčilo pronikání pěchoty útočníka.

Při útoku na opevněnou posici musí dělostřelectvo:

- a) zajistit vlastní pěchotě zaujetí východiště (nejdále 200—250 m od předního okraje nepřátelské posice),
- b) rozrušit plán obrany nepřítele a jeho činnost v týlu,
- c) umlčet nejnebezpečnější nepřátelské baterie,
- d) utvořit průchody v drátěných překážkách, zničit kryty pro kulometry, úkryty pro pěchotu, umlčet pěchotu a dělostřelecké pozorovatele v zákopech a zničit spojovací zákopy,
- e) doprovázet pěchotu palbou,
- f) rozšířit průlom do stran a umlčet nepřátelské zbraně na křídlech,
- g) neutralisovat přípravy k protiútoku a zničit jednotku, podnikající protiútok.

3. Zásady dělostřelecké činnosti pro zajištění úspěchu. Postavení nepřítele musí být podrobně prozkoumáno a studováno. Veškeré cíle musí být přesně známy jak dělostřelectvu, tak i útočné pěchotě v jejich pásmech.

Plán činnosti dělostřelectva musí být co nejpodrobněji vypracován a znám pěším velitelům. Bez rozhodující převahy dělostřelectva a letectva nemá útok úspěchu. V posledním případě je útok možný jen při politické demoralisaci nepřítele.

4. Útok na opevněné postavení bývá organisován v rámci armádního sboru. Má-li nepřítel opevnění nedokonalá, organisovaná bez zvláštních betonových anebo podobných objektů, bude útok v rámci divise organisován v šířce 1,5—2 km. Při dokonalých opevněních nepřesahuje šířka útočné fronty divise 1,5 km. Při tom je třeba značně zvětšit dělostřelecké prostředky a použít dělostřelectva větší mohutnosti.

5. U každého armádního sboru je dělostřelectvo podřízeno jednomu dělostřeleckému veliteli. Osobní hodnota jeho i nejbližších podřízených

musí být na výši. S postupem pěchoty kupředu přechází část dělostřelectva podle vypracovaného plánu pod velení velitelů divisí a i pěších pluků.

6. Počet dělostřeleckých prostředků. K umlčení zbraní pěchoty nepřítele, k ničení zákopů, krytů pro kulomety a p. je třeba mít podle stavu opevnění nepřítele 20—35—50 děl na 1 km fronty. Kanony 76 mm činí nejvýše $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{4}$ celkového počtu děl. Čím dokonalejší je opevnění, tím menší je počet kanonů 76 mm. K vytvoření průchodů v drátených překážkách se použije hlavně kanonů 76 mm a minometů všech ráží.

Celkový počet dělostřelectva na 1 km fronty činí normálně 10—15 baterií. Při výpočtu děl je třeba počítat i se zásobou střeliva. Nemáme-li dostatečný počet děl anebo střeliva a nemůže-li být tento nedostatek nahrazen tanky, může být shromáždění prostředků provedeno jen ve směru hlavního úsilí. Je však třeba pamatovat, že útočná akce doprovázející na ostatních úsecích fronty bude velmi obtížná a bude mít za následek větší množství ztrát.

7. Volbě úseku průlomu musí odpovídat:

- a) dobrá viditelnost drátených překážek a opevnění nepřítele,
- b) dobrá viditelnost do týlu nepřítele,
- c) obloukovitost nepřátelské fronty, obrácené k útočníku (organisace bočné palby útočníka),
- d) terén umožňující zaujetí východiště k útoku ve vzdálenosti 200 m od nepřítele,
- e) terén umožňující kryté umístění většího počtu dělostřelectva a pozorovaten a
- f) dostatek cest k organisaci vlastního týlu.

8. Ve štábu dělostřelectva útoku jsou:

- a) náčelník štábu,
- b) přednosta operačního oddělení,
- c) přednosta zpravodajského oddělení,
- d) přednosta spojovací služby,
- e) přednosta chemické služby,
- f) posádkový důstojník,
- g) velitel zvláštních oddílů dělostřeleckého průzkumu,
- h) velitel leteckého oddílu,
- ch) velitel ženijní čety,
- i) písaři a kreslíči.

K dispozici štábu je telegrafní rota, radiová stanice, četa jezdeckva a nejméně četa pěchoty.

Práce štábu: sbírání zpráv v pásmu útoku, doplňování map, schematický popis posic, pozorovaten a cest.

Důležitý význam mají letecké fotografie, obsahující postavení nepřítele a jeho týl do hloubky nejméně 12—15 km.

9. Velitel útočného dělostřelectva s náčelníkem štábu, s přednostou operačního a zpravodajského oddělení, s veliteli útočných skupin i s ženistou provádí předběžný průzkum.

Průzkum se koná jen zběžně. Postavení nepřítele, studované předem podle plánů a map, je pozorováno z různých pozorovaten. Cestou se prohlíží předpokládané nové pozorovatelné, palebné postavení a poznávají se potřebné opravy mostů a cest.

Na základě průzkumu se provádí organisace skupin PP. Po ukončení zbežného průzkumu se provádí průzkum přesný, společný s podřízenými veliteli skupin. K tomuto průzkumu může být použito 1—3 dní. Když celý prostor útočné akce je přesně znám, dává velitel dělostřelectva svůj návrh veliteli armádního sboru. Při tom se úsek předpokládané akce volí tak, aby útočící pěchota byla na křídlech chráněna proti palbě kulometů a pušek.

Posilové dělostřelectvo zaujme palebná postavení co nejpozději.

10. Rozdělení dělostřelectva: Skupiny PP. se tvoří podle počtu útočících divisí. Veliteli skupin jsou velitelé organického dělostřelectva divisí. Plukovní dělostřelectvo, které zůstává podřízeno velitelům pěších pluků, je též pojato do celkového rozvrhu činnosti dělostřelectva. Hlavním úkolem jeho je ničit drátěné překážky v pásmu postupu vlastního pluku.

Při rozdělování úkolů dělostřelectvu je třeba počítat, že 50% celého dělostřelectva je potřeba k ničení zákopů, krytů a k umlčení pěchoty s jejími zbraněmi, druhých 50% je určeno ničit drátěné překážky, k palbě protibaterijní, rušivé a zabraňovací.

Skupiny DD. tvoří 25—35% z celého počtu dělostřelectva.

11. Průzkum velitele dělostřelectva s veliteli skupin trvá asi 2—3 dny. Má za účel:

1. podrobně prozkoumat pásma činnosti;
2. určit jednotlivé body, kam má být použito
 - a) houfnic větší mohutnosti,
 - b) houfnic divisního dělostřelectva a
 - c) kanonů 76 mm;
3. určit pozorovatelný a prostory pro palebná postavení a systém spojení.

Po provedení průzkumu s veliteli skupin stanoví velitel dělostřelectva definitivně přidělení útvarů a úkolů jednotlivým skupinám. Jakmile dostanou velitelé skupin mapy, plány a fotografie zákopů a týlu nepřítel, provádějí konečný průzkum s veliteli oddílů a baterií.

12. Skupiny DD. Pro každý oddíl činnosti protibaterijní jest třeba nejméně 3 letounů mimo speciální dělostřelecké průzkumné oddíly. Je-li málo letounů, činnost protibaterijní nebude dostatečná. Fotografický průzkum pomocí letounů se provádí alespoň jednou za týden. Veškeré zjištěné baterie se číslují a zaznamenávají do plánu. Průzkum nepřátelských baterií se provádí též veškerými pozemními pozorovatelnami, zvukoměrnými a měřickými oddíly a výsledkem nepřátelských zběhů.

Pozorovatelný skupiny DD. se umísťují na široké frontě a do hloubky. Pozorování se provádí ve dne i v noci. Pásmo činnosti skupin DD. přesahuje značně útočné pásmo, a to nejméně 5 km na obě strany.

Útočí-li armádní sbor v šířce 5 km, provede se umlčení nepřátelských baterií v pásmu širokém 15 km. K ulehčení řízení palby skupiny DD. se rozděluje tato skupina na podskupiny. Skupiny DD. vykonávají též i palby daleké, zabraňovací i rušivé.

13. Plán činnosti každé jednotlivé baterie musí být přesně stanoven. Začátek dělostřelecké přípravy jest označen Č (čas).

14. Umístění dělostřelectva. Největší účinek dělové palby závisí na výhodném umístění dělostřelectva. Hlavně je třeba kombinovat šikmou a bočnou palbu.

Prostory pro umístění baterií se rozdělují na několik obvodů. V každém z nich je rozhodčí, určený od štábu velitele dělostřelectva. Rozhodčí usměrňuje umístění jednotlivých baterií. Zastírání, organisace pozorovatelů a palebných postavení se provádí nenápadně. Práce na pozorovatelnách se konají výhradně v noci.

15. Spojení. Každá baterie staví 2—3 telefonní vedení, náležitě od sebe vzdálená. Pro velitele skupin a oddílů nejméně dvě vedení k řízení palby. Vedení je chráněno zvláštními zákopy. Každé vedení je označeno. Rozhodčí kontroluje tato spojovací zařízení.

16. Kontrola předběžných prací. Jeden nebo dva dni před útočnou akcí se přesvědčí velitel dělostřelectva a velitelé útočných skupin osobně na dělostřeleckých pozorovatelnách za přítomnosti velitelů baterií, že jsou veškeré požadavky pěchoty vzaty na vědomost.

Mimo to se přesvědčuje velitel dělostřelectva:

1. jsou-li správně pochopeny úkoly,
2. je-li správně organisováno spojení,
3. jsou-li připraveny cesty k přemístění dělostřelectva kupředu,
4. jak jest umístěno střelivo a jak je zajištěno zásobování střelivem během boje.

17. Zaujetí palebných postavení provádí většina baterií v noci před útokem. Nemůže-li být celé dělostřelectvo umístěno během noci před útokem, provádí se zaujetí palebných postavení postupně, a to především bateriemi, které mohou být zastřeny přirozenou maskou (lesy, zahrady, osady).

18. Dělostřelecká příprava a podpora útoku — podobně, jak bylo pojednáno dříve. Zastřelování je omezeno na nejmenší míru. Palebná přehrada se provádí v úzkých pásmech.

XI. Obrana v pohybné válce.

1. Při správné volbě terénu a při jeho účelném využití, při nejlepší souladu čelné, boční a šikmé palby, při účelném rozdělení protiútočných skupin, bude útočící nepřítel na počátku boje v nevýhodné situaci.

2. Úkoly dělostřelectva obráncova:

- a) při přibližování nepřítele, kruší nepřátelskou živou sílu a její zbraň; značná část dělostřelectva umlčuje dělostřelectvo nepřítele;
- b) při nepřátelském útoku přehrazuje cesty postupu útočníka, kruší jej, ničí a umlčuje jeho palebné prostředky, tanky a OA. a provádí palbu na nepřátelské dělostřelectvo;
- c) po vniknutí nepřítele do obranného postavení podporuje hněda odporu, kam nepřítel ještě nevnikl, izoluje palbou vniklého nepřítele od jeho záloh a neutralisuje nebo ničí jej, podporuje místní protiútoky a pokračuje v činnosti protibaterijní;
- d) při rozhodujícím protiútku umlčuje největší část dělostřelectva nepřítele a v důležitých směrech protiútku podporuje vlastní pěchotu;
- e) během celého boje ruší dělostřelectvo činnost nepřítele v týlu a zabraňuje postupu jeho záloh.

3. Plán činnosti dělostřelectva závisí na šířce obranné fronty divise. Je-li šířka fronty divise nejvýš 3 km, dá se uspořádati palebná přehrada

organickými prostředky divise v celém pásmu. Při obraně širšího úseku soustřeďuje dělostřelectvo palbu jen na nejohroženější úseky fronty.

Skupiny PP. se rozdělují v posledním případě na jednotlivé pluky a podřizují se velitelům pěších pluků.

Plukovní dělostřelectvo má za úkol:

- a) obranu proti nejbližším útočícím jednotkám,
- b) obranu proti tankům a OA. a doprovod protiútoků (i místních) palbou a pohybem materiálu. Plukovní dělostřelectvo zůstává v podřízenosti pěších jednotek.

Zůstane-li divisní dělostřelectvo podřízeno veliteli dělostřelectva, rozděluje se na obranné úseky pro podporu jednotlivých pěších pluků. Mimo to však dostává za úkol podporovat i sousední jednotky.

Dělostřelectvo armádního sboru tvoří skupiny DD. nebo se přiděluje divisím. Je-li fronta divise široká, tvoří dělostřelectvo armádního sboru s částí dělostřelectva divise divisní skupinu DD.

Organisace obrany.

1. Je-li k vypracování všeobecného obranného plánu dostatek času, je hlavním úkolem velitele armádního sboru volba terénu (prostoru pro obranu). Konečné rozhodnutí učiní velitel armádního sboru, jakmile provede povšechný průzkum v terénu společně s velitelem dělostřelectva armádního sboru a vyslechne jeho návrhy s hlediska dělostřelectva. Podrobný průzkum provádí velitel divise s velitelem dělostřelectva divise, který navrhuje účelné rozdělení dělostřelectva.

Základem každé obranné posice musí být:

- a) možnost výhodných pozorovatelů,
- b) nemožnost skrytého postupu nepřítele,
- c) možnost umístit vlastní dělostřelectvo do hloubky,
- d) zastřený týl.

2. Je-li k dispozici více než den času, provádí velitel dělostřelectva divise průzkum s veliteli skupin. Je-li k dispozici méně než den času, určí velitel dělostřelectva divise prostory pro skupiny podle mapy.

Velitelé skupin provádějí průzkum s veliteli pěchoty; při něm se určí:

- a) rozdělení úkolů pěchoty,
- b) úkoly skupiny PP.,
- c) uskupení baterií,
- d) SV. a pozorovatelný,
- e) spojení s pěchotou.

Dále se provádí podrobnější průzkum s veliteli oddílů a baterií. Při volbě palebných postavení nutno mít zřetel na hluché prostory, které umístěním baterií a vzájemnou výpomocí palbou musí být odstraněny.

3. Plán palby. Podpora předních stráží přináleží především plukovnímu dělostřelectvu umístěnému po bateriích nebo i jednotlivých dělech za předním pásmem hlavní obranné posice nebo i předsunutém asi $\frac{1}{2}$ km před hlavní obrannou posicí.

Toto dělostřelectvo má za úkol:

- a) podporovat přední stráž a
- b) donutit nepřítele k rozvinutí.

Při vhodném umístění předních stráží je dosti často možno přinutit nepřítele k rozvinutí v klamném směru, což může mít za následek, že jeho další postup může být ohrožen bočnou palbou neb i protiútokem do boku.

Používá-li obránce předsunutých jednotek (skupin), je třeba vybavit je též jednotkami dělostřelectva.

Veškeré baterie skupiny PP. musí být s to působit účinně před přední okraj hlavního obranného postavení. Několik baterií dostává za úkol podporovat přední stráž. Bočné palby se používá co nejvíce před předním okrajem hlavního postavení. Té se účastní hlavně plukovní dělostřelectvo s kulomety a s praporními děly.

Každá baterie PP. dostane mimo hlavní i vedlejší pásmo působnosti a zvláštní úsek zabraňovací palby (přehradné) pro ničení nepřítele, který vnikl do hlavního postavení.

Skupiny DD. provádějí palbu protibaterijní, zabraňovací a rušivou.

4. S p o j e n í. Každá baterie skupiny PP. zajišťuje spojení s pěchotou pomocí svého styčného družstva, které se přiděluje k některé rotě podle pokynů velitele praporu. Velitelé skupin mají společné SV. s veliteli pěších pluků. Kromě telefonu se používá jako pojítka barevných raket, výbušek, světlometů, hořících tyčí, sirén, zvonů, kulometů, psů, spojek a běžců.

5. V e d e n í b o j e. Baterie pracující spolu s předsunutými oddíly provádějí přidělené úkoly rázně a neohroženě. Ke klamání nepřítele a k podnícení činnosti jeho dělostřelectva (palebný průzkum) střílejí různou kadencí i jednotlivými děly z různých palebných postavení.

Je velmi účelné, ponechat nepříteli možnost přiblížit se na vzdálenost účinné palby dělostřelectva a pak soustředěním většího počtu baterií překvapit jeho proudy. Toto soustředění musí být mohutné a krátké. Musí být připraveno výpočtem na důležitá místa průchodů nepřítele na základě pokynů velitele divise (velitele děl. divise).

Ostatní činnost dělostřelectva za přibližování nepřítele je stejná jako v naší armádě.

Při zjednání dotyku od 1000 m do 200 m od předního okraje hlavního postavení pokračují baterie skupiny DD. v palbě protibaterijní.

Nejsou-li zjištěny nepřátelské baterie, provádí skupina DD. tyto palby:

- a) dalekonosné kanonové baterie — zabraňovací a rušivou palbu na cesty a na SV.,
- b) houfnicové baterie — na pozorovatelný.

Tato činnost se koná podle plánu velitele dělostřelectva divise a pod jeho řízením.

Baterie skupiny PP. řídí palbu na nepřátelskou pěchotu, která dosahuje největší intensity ve vzdálenosti nepřítele 200—500 m před hlavním postavením.

Při vyrazení nepřítele k útoku ničí se jeho přední vlny předsunutými bateriemi, dříve nečinnými. Každá baterie skupiny PP. zesiluje palbu těchto baterií na přední prvky i na nejbližší zálohy. Skupina DD. pokračuje v palbě proti bateriím.

Vnikne-li nepřítel do obranného postavení, ničí ho některé baterie skupiny PP. společně s plukovním dělostřelectvem i pěšími zbraněmi, kdežto ostatní baterie skupiny PP. jej izolují přehradnou palbou před přední okraj hlavního postavení od dalších posíl a záloh. Skupina DD. pokračuje v palbě protibaterijní.

Proti útok podporují veškeré baterie skupiny PP., skupina DD. soustřeďuje palbu na nepřátelské dělostřelectvo.

Protiútok může mít úspěch:

- a) máme-li svěží jednotky,
- b) má-li dělostřelectvo zajištěno spojení s pěchotou podnikající protiútok.

Některé baterie skupiny PP. musí být již předem určeny pro podporu protiútočné skupiny. Tyto baterie budou mít své styčné orgány pro případ útoku u rot této skupiny Zaujetí východiště musí být nenápadné, aby se dosáhlo překvapení.

Velitelem dělostřelectva útočné skupiny bude určen velitel skupiny PP., který již dříve pracoval v tomto úseku při podpoře obranného postavení.

Změna palebných postavení nazad se děje postupně, podle dříve vypracovaného plánu. Nejdříve se přemísťuje plukovní dělostřelectvo, pak postupně ostatní dělostřelectvo divise. Část baterií nejhluběji umístěných zůstává v původních palebných postaveních až do rozřešení krise.

XII. Odpoutání od nepřítele a ústupový boj.

Hlavním úkolem dělostřelectva při nezdaru obrany je brzdit postup nepřítele, aby se usnadnilo odpoutání vlastní pěchoty. Bude-li to nutné, musí být k tomu cíli dělostřelectvo i obětováno. Statečné a smělé vystoupení dělostřelectva může značně zeslabit postup nepřítele, ba i pozměnit situaci v prospěch obránce. Nastává decentralisace velení. Velitelé baterií i oddílů projevují co nejvíce iniciativy a udržují co nejtěsnější styk s podporovanou pěchotou. Dalekonosné dělostřelectvo má při tom velký význam. Ostatní baterie řídí palbu na pěchotu a baterie nepřítele.

Teprve po odpoutání je možné další sjednocení velení dělostřelectva, připouští-li to šířka fronty, situace a terén.

Změnu palebných postavení provádějí baterie zadního voje po sledech, bez přerušení palby. K tomu účelu musí být proveden průzkum cest, pozorovatelů a palebných postavení. Trény a parky musí být předem dirigovány do týlu, aby nepřekážely včasnému zaujetí palebných postavení ustupujících baterií. Zásobování střelivem musí být dobře organizováno.

XIII. Obrana v posiční válce.

Celkem je podobná obraně ve válce pohybné. Práce souvisící s organizací obrany musí však být přesnější. Poněvadž se předvídá útočná činnost nepřítele, může být činnost vlastního dělostřelectva více automatická. Centralisace velení dělostřelectva v rámci divise je pravidlem. Palba protibaterijní je organizována v rámci armádního sboru.

Zvláštní význam má zpravodajská služba, která pozoruje:

- a) činnost nepřítele v jeho týlu,
- b) zesilování jeho opevňovacích prací,
- c) umisťování nepřátelských baterií a jejich zesílení,
- d) zesílení letecké činnosti,
- e) zjišťuje tanky.

Rozdělení dělostřelectva. Plukovní baterie zůstávají podřízeny velitelům pluků, pracují však podle plánu zpracovaného velitelem dělostřelectva divise.

Divisní dělostřelectvo je podřízeno veliteli dělostřelectva. Skupiny PP. odpovídají počtu skupin pěchoty.

Skupiny DD., co možná zesílené, jsou řízeny velitelem dělostřelectva armádního sboru.

Vzájemná podpora je organisována normálně velitelem dělostřelectva armádního sboru. Avšak velitelé dělostřelectva sousedních divisí, aniž vyčkávají, jsou sami povinni tuto podporu uspořádat.

Pro organisaci plánu činnosti dělostřelectva je nutno velmi podrobně seznámit se nejenom s postavením nepřítele, ale i s možnými nejvýhodnějšími směry, kde může útočit. Mimo to je třeba podrobně se seznámit s umístěním vlastních vojsk, vlastních zbraní a s plánem jejich činnosti a mimo to s veškerými pásmy protiútočné činnosti obránce.

Zásadou plánu musí být:

1. možnost soustředění palby v každém důležitém směru, v nejkratší době a největším počtem děl;
2. možnost neutralisace anebo ničení nepřátelských baterií;
3. zajištění úspěšného boje vlastní pěchotě uvnitř hlavní obranné posice.

Rozdělení úkolů.

A. V armádním sboru:

- a) palba na nepřátelské baterie. Pásmo činnosti: šířka fronty armádního sboru plus po 5 km do šířky na obě strany,
- b) organisace vzájemné podpory sousedních divisí,
- c) rozdělení posilového dělostřelectva (HVOA.) k protiútočné akci a k ochraně ústupu,
- d) zásobování střelivem.

B. V divisi:

- a) organisace vzájemné podpory skupin PP.,
- b) zajištění křídel jednotek,
- c) protibaterijní činnost skupin PP., podle sborového plánu paléb,
- d) zásobování střelivem.

C. Ve skupině PP.:

- a) rozdělení palby na jednotlivé baterie a
- b) spojení baterií s pěchotou.

Umístění dělostřelectva. V posícní válce se nejvíce uplatňují bočné a šikmé palby. Proto většina baterií musí být umístěna tak, aby se dalo bočně postřelovat pásmo jak před hlavním obranným postavením, tak i uvnitř něho. Umístění části baterií v úsecích sousedních divisí bývá obyčejným zjevem. Aby bylo možno provádět palbu do sousedních úseků, je třeba měnit během boje směry palby podle zkušeností i do 180°; proto je třeba pro každé dělo mít 2—3 palebná postavení vedle sebe. Je však nutno, aby dělostřelectvo bylo umisťováno do hloubky.

Spojení v posícní válce je obzvlášť důležité. Zvláštní kabel se klade pod zemí v hloubce 1,5—2 m.

Vedení boje. V období přípravných prací nepřítele k útočné akci provádí dělostřelectvo palbu mohutnými přepady na shromaždiště nepřítele. Tato palba se provádí zásadně z dočasných palebných postavení. V době dělostřelecké přípravy nepřítele provádí dělostřelectvo buď palbu protipřípravnou na nepřátelskou pěchotu nebo vůbec mlčí až do zahájení útoku. Při zjištění plynového útoku provádí dělostřelectvo v jeho začátku

intenzivní palbu na pásmo umístění balonů. Se začátkem útoku provádí dělostřelectvo palby přehradné atd. jako u dělostřelectva naší armády, sborové dělostřelectvo palby protibaterijní a zesiluje palbou skupinu PP.

XIV. Činnost dělostřelectva ve zvláštních situacích.

1. V horách

je tato činnost obzvláště těžká a vyžaduje od velitelů určitého stupně výcviku. Činnost vojsk v horách je ztížena a proto nutno jich používat v menších samostatných skupinách.

Centralisace dělostřelectva je velmi obtížná, proto bude normálně decentralisováno. Dělostřelectvo přidělené proudům je podřízeno veliteli proudu. Terén nepřipouští normálně použití většího počtu dělostřelectva a vyžaduje použití děl jen se strmou dráhou letu. Používá se hlavně houfnic a horských kanonů.

Průzkum jest obtížný. Pohyb mimo cesty vyžaduje mnoho času. Rozhled jest ohraňčen a je potřeba vyhledat vždy několik pozorovatelů. Volba palebných postavení jest obtížná vzhledem na větší množství hluchých prostorů. Provedení spojení vyžaduje delšího času.

Rozdělení dělostřelectva v proudu odpovídá obtížnosti, ba i nemožnosti rychlého zahájení palby. Předvojům není možno přidělit větší počet dělostřelectva. V čele proudu valného voje se nedoporučuje umisťovat dělostřelectvo. Je velmi účelné umístit jednotlivé baterie mezi jednotlivé rotý. Roty zajišťují dělostřelectvo a v čas nutnosti vypomáhají při postupu (strmé svahy). Rychlost pohybu klesá někdy na 1–2 km za hodinu. Denní pochod dělostřelectva nepřesahuje často 8–10 km. Průzkum se provádí po cestách pátracími hlídkami pochoduujícími u předvojového houfce. Ty zaujímají postupně po sledech výhodné pozorovatelné, ale opouští je, když další je obsazena předním sledem pátrací hlídky. Rozvinutí hlavních sil ve směru činnosti předvoje bude zřídka možné. Hlavní síly provádějí normálně obchvatný manévř.

Průzkumné dělostřelecké orgány valného voje pochodují v čele proudu valného voje a pracují teprve po přidělení úkolu dělostřelectvu. Spojení s pěchotou se připisuje velká důležitost. Baterie vysílají předsunuté pozorovatele.

Umístění baterií.

Umisťování částí dělostřelectva (baterií i jednotlivých děl) k dosažení palby šikmé nebo bočné jest jediný způsob, jak odstranit množství hluchých prostorů. Je třeba umisťovat dělostřelectvo do hloubky. Při ústupu často bude třeba z nedostatku dobrých vhodných palebných postavení používat jednotlivých děl k palbě na nejkratší vzdálenost přímým mířením. Obtíže zásobování střelivem vyžadují, aby jím bylo co nejvíce šetřeno.

2. V lese.

Výhoda: skryté umístění i skryté pochody.

Nevýhoda: nesnadné řízení palby a udržování spojení, obtížná organisace vzájemné podpory mezi jednotkami dělostřelectva.

Činnost dělostřelectva je závislá na velikosti lesních ploch a na přítomnosti cest, průseků a luk. Šrapnelů se používá jen při zastřelování. Granáty s okamžitým zapalovačem i plynové granáty jsou neúčinnější. Velká přestřelnost vyžaduje použití hlavně houfnic. Kanony se nepřidělují před-

vojům nikdy, může jich být použito jen u valných vojů, hlavně pro podélnou palbu v průsecích, na okraji lesů a větších luk.

Palebná postavení se volí na okrajích průseků a luk. Pozorovatelná na stromech, ne však na samém okraji lesa, nýbrž umísťují se více do hloubky.

Dělostřelectvo je podřízeno přímým velitelům. Při boji uvnitř lesa jest účelné použít jednotlivých děl k palbě přímým mířením na vzdálenosti nejkratší. Při organisaci obrany uvnitř lesa je třeba odstranit část stromů.

3. V osadách.

Obtížné řízení a udržování spojení. Vzájemná součinnost vojsk je těžko možná, protože se jednotky rozdělují na jednotlivé samostatné skupiny, jejichž velitelům je dána pravomoc, využít co nejvíce iniciativy. Budovy, kamenné zdi atd. usnadňují obranu, což vyžaduje, aby útočník použil dělostřelectva.

K přípravě útoku a k činnosti vojsk uvnitř osady je třeba přesných plánů (letecké fotografie). Součinnost dělostřelectva s letectvem je velmi prospěšná. Dělostřelectvo útočníka podporuje pěchotu z palebných postavení volených mimo osady a teprve po jejím částečném dobytí zaujme palebná postavení uvnitř osady (náměstí, zahrady, dvory). Především se uvnitř osad používá houfnic (přestřelnost). Dělostřelectvo umístěné mimo osady může být centralisováno, avšak v těsném spojení s pěchotou.

Spojení s pěchotou je zvlášť důležité. Dělostřelečtí představitelé pozorovatelé a styčné hlídky jsou hned za předními prvky pěchoty. Velmi často se přidělují jednotlivá děla pěchotě.

Skupiny DD. provádějí palbu protibaterijní a zabraňovací (jednotlivé ulice, mosty, brody).

Při obraně je třeba organisovat na důležité přístupy k osadě soustředění několika dělostřeleckých jednotek. Jednotlivá děla se umístí v domech pro palbu přímým mířením. Části dělostřelectva musí být umístěny mimo osadu k stálé podpoře pěchoty i po vniknutí útočníka do osady.

4. V noci.

Palba dělostřelectva se dá špatně pozorovat, a proto je i málo účelná. Úspěch nočního boje závisí hlavně na pěchotě. V noci se provádí palba dělostřelectva hlavně na zjištěné cíle, na které bylo zastrílení provedeno ve dne. Na cíle zjištěné v noci se provádí palba jen za přispění světlometů nebo raket anebo prvky zjištěnými dříve výpočtem. Dobrých výsledků může být dosaženo jen v posílní válce, v pohybné jsou naopak velmi pochybné. Plán činnosti dělostřelectva musí být předem vypracován a spojení s pěchotou musí být zajištěno.

Přibližování k nepříteli. Dělostřelectvo pochoduje za pěchotou. Bude ho lze použít jen za svítání. V čele proudu je dělostřelectvo v noci více na obtíž. Pěchota postupující v noci za dělostřelectvem může lehce ztratit spojení s předními částmi. Při střetnutí s nepřítelem je průzkum nemožný a palba dělostřelectva bude málo účinná. Ba naopak, palba dělostřelectva prozradí přítomnost většího počtu vojsk. Průzkum se provádí za světla a během celého boje. Palebná postavení se zaujmají v noci, jen po provedení průzkumu ve dne. Místa pro jednotlivá děla jsou vytyčena. Zahájení palby dělostřelectvem podle smluvených světelných signálů nebo znamení.

Při noční ofensivní akci vylučuje dělostřelecká příprava překvapení. Dělostřelecká příprava je přípustná jen tehdy, když předběžné přípravy vojsk k útočné akci byly prozrazeny.

Zúčastní-li se dělostřelectvo útočné akce, musí:

- a) chránit vlastní pěchotu proti bočné palbě z křídel útočného pásma a jeho týlu vytvořením náležité přehrady,
- b) osvětlit (světelnými střelami) obránce v útočném pásmu se současnou neutralizační hnízd odporu, překážejících postupu pěchoty,
- c) řídit palbu na nepřátelské dělostřelectvo,
- d) zamořovat plynem určité prostory a cesty možného postupu záloh plynovou zabraňovací palbou v týlu nepřítele,
- e) terorizovat tyl nepřítele (morální účinek).

Útok se provádí co možná bez dělostřelecké podpory. Dělostřelectvo zahajuje palbu jen jako odpověď na přehradnou palbu nepřítele. Připouští-li to vzdálenost východiště útočníka od nepřítele, může být dělová palba řízena i na přední prvky nepřítele, avšak jen na znamení útočící pěchoty, při čemž další znamení je pokynem k přeložení palby do hloubky. Směr postupu pěchoty může být označen jednotlivými ranami dělostřelectva; při tom tento směr je zajištěn zastřílením ve dne.

Útok s překvapením se provádí bez dělostřelecké přípravy, avšak dělostřelectvo je přidělováno k zahájení blízké palby v čas nutnosti. Většina dělostřelectva nestřílí vůbec a je ve vyčkávacím postavení.

O b r a n a. Dělostřelectvo připraví veškeré prvky ve dne (přehradnou palbu). Palba musí být zahájena co nejrychleji, spojení musí být velmi dobře zajištěno.

Palba dělostřelectva na větší vzdálenosti je málo účelná, lépe je věnovat větší počet střeliva palbě přehradné.

Štábní kapitán děl. Robert Chmelík a por. tech. zbroj. Josef Daněk:

Plynový výcvik v rámci výcvikového roku u dělostřelectva.

(Dokončení.)

1. **Poloha normální.** Adjustovaná maska vz. 23 je uložena v krabici, kterou nosí voják zavěšenu přes pravé rameno na levý bok tak, aby byla poněkud vzadu a nevadila pohybu levé ruky při pochodu. Závěsný popruh se podle potřeby zkrátí posuvnou přezkou a zůstává navrchu veškerého ústroje. Nosí-li se puška na zádech, je závěsný popruh vespod. Krabice je zavřena. Při jízdě na koni se závěsný popruh co nejvíce zkrátí a maska se posune z levého boku více nazad.

Adjustovaná maska s dýchací hadicí je v brašně obrácené poklopem k tělu a je zavěšena na závěsném popruhu. Popruh je zkrácen zapětím knoflíku do dírký v kožené podložce a jde přes pravé rameno pod levou paži tak, aby připažená levá ruka byla asi ve středu brašny. Při delších pochodech možno brašnu posunout dopředu tak, aby se levá ruka mohla při pochodu volně pohybovat. Délku popruhu třeba přizpůsobit posuvnou přezkou velikosti a síle vojáka. Horní okraj brašny jest asi 10 cm